

ROZHOVOR:
Unikátní česká technologie
na filtraci vody

2

TÉMA
Jak zajistit lidem přístup
k čisté vodě?

3-6

DISKUSE
Izrael zavlažuje
pole v poušti

7-8

2013

ROZVOJOVKA 1

**ČISTÁ VODA
PRO VŠECHNY**

TEREZA HRONOVÁ
Mediální koordinátorka
Rozvojovky, Člověk v tísni

Voda je základ života ve všech částech světa. V některých je ale její hodnota mnohem vyšší než u nás. Ve slumech jsou lidé ochotni za tu čistou platit nehorázně částky. V odlehlejších venkově mnohdy peníze nepomůžou, protože chybí vodní zdroj. Jsou ale místa, kde je vody dost. Někdy až moc. Pravidelné záplavy například v Kambodži ničí úrodu a zanáší nečistotami studny.

Nejrůznější problémy s vodou si tak vzaly na mušku místní vlády, soukromé firmy, neziskovky i mezinárodní společnosti. Investují do moderních způsobů čištění vody. Například český molekulární biochemik Petr Carvan od 80. let pracoval na speciálním zařízení, které dokáže vyrobit tzv. supervodu. Dá se pít, léčí, může posloužit jako hnojivo i čistit potrubí. Teď se snaží prorazit s touto technologií do světa. Uvidíme, zda se mu to podaří i v jiných zemích, než je Vietnam, Malajsie a Thajsko, kde jeho společnost udělala první krůčky. Jiní vymýšlí, jak levně a efektivně tekutinu přenést a uchovat. Mladí naděšní designéři přicházejí s nejrůznějšími typy kanystrů, které by nahradily ty klasické. Přirozeně suché země zase musí najít způsob, jak si obstarat životadárnou tekutinu. Bohatý Izrael dovedl do dokonalosti zavlažování polí uprostřed pouště i odsolování mořské vody. Zároveň ale čerpá vodu v Palestiny, což na špičkový systém vodohospodářství vrhá stín.

Nové nápady a spousta práce i peníze vedou k celkovému zlepšení přístupu k pitné vodě. OSN hlásí, že Rozvojový cíl tisíciletí snížit do roku 2010 na polovinu počet lidí, kteří nemají přístup k bezpečnému zdroji pitné vody, byl splněn. V roce 1990 mělo podle statistik pitnou vodu asi 76 procent lidí, v roce 2010 už 89 procent. Jenže bez dostatku čisté vody je stále 870 milionů obyvatel planety.

foto kaleidoskop:

LUCIE
PAŘÍZKOVÁ

foto editorial:

archiv Terezy
Hronové

foto titulní strana:

TEREZA
HRONOVÁ

Bhútán chce být první organickou zemí na světě

Bhútán plánuje stát se první zemí, která promění své zemědělství na zcela ekologické. Přispěje k tomu zákaz prodeje pesticidů a herbicidů. Při hnojení chce využívat jen trus zvířat a zemědělský odpad. Ekonomika jednoho z nejmenších a nejméně rozvinutých států světa je závislá na zemědělství a lesnictví. Vláda očekává, že přechod na organické farmářství přispěje k tomu, že himálájské království vyprodukuje více plodin, a navíc mnohem kvalitnějších. Potravinářské plány vyvážet do sousední Indie, Číny a dalších zemí.

K rozhodnutí jít ekologickou cestou vedly praktické i filosofické úvahy, řekl bhútánský ministr zemědělství a lesnictví Pema Gyamtsho: „Naši zemi tvoří hornatý terén. Když hnojíme chemicky, tyhle látky nezůstávají v místě, kde je použijeme. Dostanou se do vody, mají vliv na rostliny. Musíme brát ohled na životní prostředí. Jsme na něm závislí,“ popisuje. „Navíc jsme buddhisté, věříme tedy v harmonii s přírodou. Zvířata mají právo na život. Rádi uděláme rostliny i hmyz šťastnějšími,“ dodává.

Zdroj: www.guardian.co.uk

Část peněz z Nobelovy ceny pro EU půjde na ochranu dětí

Organizace Save the Children a Norský utečenecký výbor při OSN obdržely od EU 900 000 euro na pomoc 13 000 dětem, které byly nuceny odejít ze svých domovů v důsledku válečných konfliktů. Save the Children poskytne vzdělání somálským dětem v uprchlickém táboře v Etiopii, Norský utečenecký výbor se zaměří na 9 000 dětí ohrožených konfliktem v provincii Severní Kivu v DR Kongo. Projekt dětem zajistí výuku v bezpečných prostorách, kde se budou moci zotavit z traumat způsobených válkou a zároveň je učitelé budou připravovat na dospělost. Zvláštní důraz bude kladen na dívky, včetně mladých matek a těch, které

se starají o své sourozence. Organizace také poskytnou školení učitelům a materiální zabezpečení výuky.

Zdroj: www.savethechildren.org.uk

ROZVOJOVKA 1/2013

Publikace vznikla v rámci mezinárodního projektu V4Aid realizovaného společností Člověk v tísni.

Vydavatel: Člověk v tísni, o.p.s., Šafaříkova 24, 120 00 Praha 2

Telefon: +420 226 200 443

E-mail: rozvojovka@clovekvutisni.cz

Autoři: Michala Hozáková, Tereza Hronová

Design: Pavel Lukšan, elements ds (www.elementsgroup.cz)

Sazba: Zoran Bonuš

Projekt byl podpořen z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR a z fondů Evropské unie. Za obsah publikace nese plnou odpovědnost společnost Člověk v tísni. Názory v ní obsažené nelze interpretovat jako stanovisko donora.

Zajímá Vás více? www.rozvojovka.cz

Zázračná voda „z Česka“ léčí, čistí i zvětšuje plody ovoce

Český molekulární **biochemik Petr Carvan** od 80. let vyvíjel zařízení, které dokáže bez chemických látek přeměnit jakkoliv znečištěnou tekutinu na takzvanou strukturovanou vodu. Dnes plánuje s touto technologií prorazit do světa. Mohla by totiž pomáhat v oblastech, kde není pitná voda ani kvalitní půda pro zemědělství.

Ríká se jí strukturovaná voda nebo supervoda. Co je to ale za tekutinu?

Vyvinuli jsme zařízení, které nám umožní jakkoliv kontaminovanou tekutinu přeměnit na pitnou vodu. Odstraníme toxiny, arzen, sinice, bakterie, parazity i nadbytek minerálů. Můžeme pracovat s podzemní, říční, dešťovou i zasolenou vodou, a to ne na chemické, ale na fyzikální bázi.

Vyrobená tekutina se skládá jen z molekul vody. Jak toho ale docílíte? Používáte nějaké nanotechnologie?

Je to vlastně prostorová molekulární filtrace. Tekoucí voda je spojení molekul vodíku, kyslíku, různých minerálů a plynů. My z ní vyndáme jednotlivé molekuly pomocí kombinovaných suchých spirálních modulů. Vlastně jsme jen poskládali dohromady několik špičkových technologií a udělali z nich nový unikátní výrobek.

Kde všude se dá použít tahle voda?

Využívá se v potravinářském průmyslu k čištění potrubí, umí prát s minimálním množstvím prášku na praní a je i léčivá. Především má ale budoucnost všude, kde nejsou veřejné rozvody vody, ale lidé používají kontaminované studny či neznámé zdroje. V oblastech Afriky nebo Asie je teplo, takže se běžná voda rychle kazí. A lidé ji pak pijí. Pro ně je naše zařízení ideální. Napájí ho solární panely a má velmi malou spotřebu. Kdekoliv trochu svítí sluníčko, pak vůbec už není potřeba jiná elektrická energie.

Pitnou vodu dnes nemá téměř miliarda lidí na světě. Snažíte se jim pomáhat?

Zatím jsme se pustili do poptávek z východní Asie a Středního východu. Umíme pracovat v deštném pralese i v poušti. V prvním přípa-

dě je vysoká vlhkost a voda je plná bakterií a kazí se. Ve druhém jsou to zasolená pouštní jezera. V Ománu připravujeme projekt, jednoduše řečeno, na zavlažování velké plantáže fíkovníků a datlovníků uprostřed pouště. Není tam elektrická energie ani sladká voda, jen slaná. Poprvé zkusíme něco, co není pouze komerční, ale pomáhá to i místním. Pak začínáme s projekty v Malajsii. Tam jsme zařízení nabídli do škol, které jsou odříznuté od světa. Nemají tu stálý přísun pitné vody, i když tu několik měsíců ročně prší. V Thajsku jednáme s charitativním fondem, který spravuje princezna.

Mohla by vaše technická inovace přispět i v rozvoji zemědělství?

Určitě. Vraťme se ještě k Ománu. Čerpáme tam slanou vodu z přímořských studní a čistíme ji pomocí solární energie. Kdybychom vyráběli pouze destilovanou vodu, tak by se z listů a kořínků odčerpávaly potřebné minerály. My jsme šli opačnou cestou. Laboratorním rozbořem zjistíme, jaké přírodní minerály plody potřebují a ty pak dávkuje do přefiltrované vody na zavlažování systémem AQ3 AGRO. Nepoužíváme chemii, ale fyziku. Každý plod se pak zvětší třeba i o gram. Když si spočítáte, kolik vyprodukuje plantáž, tak se investice do technologie prakticky za rok vrátí. Takto vyrobená voda pomáhá v podstatě pěstovat kvalitní biopotraviny.

Takže si umíte představit, že váš vynález půjde využít někde na chudém etiopském venkově, kde je zerodovaná půda, nic moc tam neroste a ještě tam je špatná voda na pití?

Já to vidím jako geniální řešení. Na tom pracujeme, protože se tam spojí několik věcí v jednu. Z jednoho okruhu získáte pitnou vodu, z druhého technologickou – a ta

se využije dál právě na pěstování potravin. Jen se sem musí dovézt v podobě sypkého materiálu minerály, které jsou potřeba vhodně nadávkovat.

Jenže v takové etiopské vesnici nemají pitnou vodu často jen kvůli tomu, že se rozbije kohoutek. Tak co by dělali, kdyby se takové zařízení rozbilo?

Technologii zavřeme do kontejnerů, zvenku připevníme fontánku a to nikdo nemůže rozbít. Solární panely jsou nahoře, chráněné. Etiopan pak přijde, zmáčkne tlačítko a napije se. Tohle zařízení nepotřebuje žádnou údržbu. Je řízené přes počítač z ústředí. To se stará o výměnu filtrů atd. Samozřejmě kvůli tomu nebudeme létat z České republiky. Ve Vietnamu už máme místní servis – vyškolený personál, nikoliv odborníky. Ti jen dostanou informaci z centrály, kterou část zařízení je třeba vyměnit.

A pak je podstatná i cena.

Pro běžného zákazníka v Evropě zařízení prodáváme za tisíce dolarů. Jednáme v Nigérii, pracujeme v Asii. Je nám jasné, že tady nemůžeme s toutle cenou prorazit, i když tu určitě jsou zákazníci, kteří by si to mohli dovolit. To ale není naše cílová skupina. Chceme najít takového partnera, který nám pomůže s osvětou, a zároveň najít oporu ve veřejném sektoru. V Hanoji jednáme s přírodovědeckou fakultou jedné univerzity. Společně se snažíme přesvědčit státní hygienické stanice, že jakákoli vládní dotace je lepší, než nutit technologii lidem, kteří nemají peníze. V Malajsii loni naše zařízení zaujalo ministra pro energetiku a vodní zdroje. Teď ho testují. Pokud bude fungovat podle jejich představ, jsou schopni vypsát vládní program a uhradit až 90 % ceny. Na zbytek se složí komunita.

autorka rozhovoru:

**TEREZA
HRONOVÁ**

Člověk v tísni

foto:

**TEREZA
HRONOVÁ**

Visegrádská čtyřka pomáhá v Etiopii. Nekoordinovaně.

Všechny země V4 pracují v Etiopii. Jejich zahraniční rozvojová spolupráce ale není propojená, i když by mohly sdílet know-how i odborníky například v sektoru vody a sanitační.

Několikrát týdně absolvují etiopské ženy dlouhou náročnou cestu. Naplní kanystry vodou, která má s tou pitnou mnohdy jen pramálo společného. Jenže jiná k dispozici není. A každá cesta tam i zpátky jim trvá i dvě i tři rodiny. Pro Evropany je přístup k nezávadným zdrojům pitné vody samozřejmostí. Ne tak

pro obyvatele některých částí subsaharské Afriky. Právě situace v Etiopii patří mezi jednu z nejhorších. V roce 1990 mělo přístup k pitné vodě pouze 17 procent obyvatel. Je pravdou, že od té doby došlo k zásadnímu pokroku. Podle údajů etiopské vlády mělo v roce 2010 přístup k pitné vodě 68,5 procent obyvatel

– průměrně 91,5 procent ve městech (vodní zdroj do půl kilometru) a 65,8 procent ve venkovských oblastech (do 1,5 kilometru). „Investice do vodních projektů zachránilo tisíce životů, došlo ke zlepšení zdraví obyvatel i podmínek, ve kterých Etiopané žijí. Poklesl rovněž počet onemocnění souvisejících se

znečištěnou vodou," okomentoval nedávno pro britský list The Guardian poslední vývoj v zemi místní ministr pro vodní zdroje Kebede Gerba. „Hlavně dívky a ženy musely v mnoha oblastech trávit dlouhé hodiny nošením vody. Tolik času bylo promrháno. Teď na místo toho chodí dívky do škol," dodal ministr.

Světová zdravotnická organizace (WHO) a Dětský fond OSN (UNICEF) měly nicméně k dispozici jiná čísla, mnohem nižší – v roce 2008 prý mělo přístup k pitné vodě jen 38 procent Etiopanů. I proto se právě na projekty, které mají zlepšit dostupnost pitné vody a nedostatečnou hygienu a sanitaci zaměřuje i česká rozvojová pomoc. Nedostatek hygienických zařízení celosvětově nejvíc přispívá k šíření nemocí, především průjmových a respiračních, které

mohou vést až k smrti. Stejně tak se proto v této oblasti angažují i další země takzvané Vísegrádské čtyřky (V4), tedy Polsko, Maďarsko a Slovensko. I když spolu tyto státy udržují v různých směrech velmi úzké kontakty, pokud jde o rozvojovou pomoc, žádné jejich společné projekty v Etiopii neexistují. Přitom by tato spolupráce určitě byla efektivní. Mohlo by k tomu v budoucnosti dojít?

Prostor pro spolupráci

Jak vyplývá z dostupných informací, každá ze zemí V4 má k Etiopii jiný přístup. Pro Českou republiku jde podle koncepce platné pro léta 2014 až 2017 o takzvanou programovou zemi. Polsko považuje za prioritní celý východoafrický region, který se skládá z osmi zemí, mezi nimiž je i Etiopie. I pro Slovákы byla v minulých letech Etiopie zemí, kam směřovaly jejich projekty. Nicméně nyní počet prioritních států snížili a z Afriky zde zůstala jen Keňa a Jižní Súdán. Podobné tendence jsou vidět i v Maďarsku.

Pokud jde o konkrétní částky týkající se Etiopie, tak i tady Češi významně vynikají. V roce 2008 putovalo z V4 do této země v rámci rozvojové pomoci 1,43 milionů dolarů. O rok později to bylo 1,51 milionů dolarů. 77 procent této pomoci směřovalo z České republiky. Konkrétně šlo o 2,25 milionu dolarů (1,03 a 1,22). Poláci tvořili 13 procent (0,27 a 0,1), Maďaři 9 procent (0,12 a 0,13) a Slováci jen 2 procenta (0,01 a 0,06). Všechny čtyři země zde měly nebo mají projekty, které se týkají vzdělávání, zdravotnictví, ale i právě přístupu k pitné vodě a vybudování lepší sanitace. Právě proto je zde velký prostor pro spolupráci. I přes rozdílnou výši rozvojové pomoci. Každá země například působí v jiné části Etiopie a mohly by si tedy vzájemně předávat zkušenosti z různých regionů.

I když je pravdou, že efektivní kooperaci na místě pár faktů komplikuje. Ze všech čtyř zemí má jen Česká republika podepsanou dohodu s etiopskou vládou. A jen tři ze čtyř zemí mají v Etiopii ambasádu – ta maďarská je v keňském Nairobi. A u Slováků a Maďarů rovněž není jasné, zda se plánují Etiopii ve svých rozvojových projektech i nadále věnovat. Nic to nemění ale na tom, že mají s vodohospodářskými projekty zkušenosti i z jiných zemí a vzájemné předávání know-how by bylo určitě prospěšné pro všechny.

Sdílení informací je základ

Tématem spolupráce v rozvojové pomoci se zabývala i nedávná konference, která se uskutečnila v Budapešti. Sešli se na ní jak poslanci z Maďarska, Polska, Slovenska a České republiky, tak i představitelé ministerstev zahraničí, akademické obce a nevládních organizací. Podle slovenského poslance Jozefa Viskupiče je důležité zejména vyměňování zkušeností mezi zástupci všech čtyř států. „V Etiopii můžeme působit jako jeden celek, jako Vísegrádská čtyřka," prohlásil na konferenci slovenský zákonodárce. Velké zkušenosti v oblasti rozvojové pomoci má i polský poslanec Killion Munyama, který pochází ze Zambie. Zásadní je podle něj i zvyšování povědomí o rozvojové problematice mezi vlastními občany. Prosazování jednotlivých projektů bude mnohem jednodušší a může se na ně podařit získat i více financí, jestliže budou mít podporu veřejnosti. „My, co žijeme v zemích Vísegrádské čtyřky, nemáme zkušenosti s tím, že nejde elektřina, že není k dispozici pitná voda," uvedl Munyama.

Jak se ukazuje, na úrovni ministerstev zahraničí již funguje dobrá spolupráce mezi zeměmi V4. Nejdříve se vzájemně sdílely jen informace, nyní už velmi často státy přicházejí i se společnou pozicí k tématům, které se řeší v rámci Evropské unie. Rovněž dochází i ke schůzkám zaměstnanců jednotlivých diplomacií, kteří mají na starosti rozvojovou pomoc. Pokud jde ale o konkrétní spolupráci, ta funguje většinou jen mezi dvěma ze zemí. Například Slováci spolupracují s Čechy v Barmě. S Maďary zase organizují společné semináře pro zájemce z Ukrajiny. Když to jde mezi dvěma státy, proč by to nemohlo jít i mezi čtyřmi? kladli si účastníci konference otázku. Na co je tedy nyní potřeba se zaměřit? Toto jsou některé ze závěrů, ke kterým se dospělo: Je třeba v rámci V4 sdílet více detailnějších informací. Dobrým základem by bylo rovněž zmapovat jednotlivé pomoci, polskou, maďarskou, slovenskou a českou, a zjistit, kde se protínají, kdo se na co zaměřuje. A poté najít možnosti spolupráce: scházet se častěji, dělat společné analýzy a kooperovat v zemích, kde už je každá ze zemí aktivní. Začít se dá například s malými pilotními projekty. Výhodné by rovněž bylo sdílet odborníky, kteří by mohli pracovat přímo v terénu v konkrétní rozvojové zemi.

text:

TEREZA
ŠUPOVÁ

Autorka je redaktorkou v zahraniční redakci Lidových novin, MF DNES a Idnes.cz.

foto:

ALŽBĚTA
JUNGROVÁ

Čistá voda se kutálí až domů – ale jen někdy

Naděvní designeři ze Západu se předhánají v návrzích, které by měly ulehčit život lidem v rozvojových zemích a zajistit jim zásobování pitnou vodou. Ne vždy se to ale podaří.

Teoretických konceptů a prototypů se nabízí celá řada. Je ovšem otázka, do jaké míry se daří uvádět je

ha zavést v jedné africké komunitě kapičkovou závlahu, která umožní lépe hospodařit s vodou. Tekutina se přivádí děrovanými trubkami přímo k jednotlivým rostlinkám, místo aby se kropila celá plocha. Ztroskotala na tradičním zvyku pole před novou sezónou vypálit – plastové trubky se pochopitelně seškvařily. Některým nápadům se ale daří lépe, třeba projektu s názvem Hippo Roller. Statisíce afrických domácností jsou zásobovány pitnou vodou pouze z veřejných studní a pump. Vodu přinášejí ženy a děti, to je tradičně jejich práce. Často pro ni putují desítky kilometrů. Vzácnou tekutinu ale nepřinášejí tak jako dřív v hliněných nádobách nebo tykvích. Dávno je vystřídaly plastové barely, kbelíky a škopky. Dva jihoafričané, Pettie Petzer a Johan Jonker, přišli před časem s nápadem, jak nosičkám jejich nelehkou práci aspoň trochu usnadnit. Myšlenka je to až překvapivě jednoduchá. Skoro by se dalo říct, že tu Afričané znovu vynalezli kolo. Plastové sudy, v nichž se zásoba pitné vody v domácnostech často uchovává, připevnili na madlo tak, aby se mohly kutálet. Ženy tak nemusí nosit náklad na hlavě, ale pohodlně ho tlačí před sebou. Africké ženy jsou sice zvyklé nosit na hlavách ledacos a sklízí obdiv za to, jak dokážou vybalancovat roztodivné předměty včetně motyky. Voda ale přece jen něco váží – každý litr znamená jeden kilogram a výjimkou nejsou ani dvacetilitrové barely. Dlouhodobě přetížená páteř se deformuje a způsobuje i další potíže. U těhotných žen může například ovlivnit vývoj plodu, po narození má nepříznivý vliv na kojení.

Další výhodou kutálejícího se sudu je to, že se do něj vejde 90 litrů. To v Africe pokryje denní potřebu pro sedm lidí. „Dřív jsem pro vodu chodila šestkrát až sedmkrát denně, teď stačí, když jdu jednou za dva nebo za tři dny,“ svěčila se žena z vesnice, kde se sudy začaly používat, reportérovi ze CNN. Pořizovací cena jedno-

ho sudu jsou zhruba čtyři dolary, nádoba podle výrobců vydrží zhruba pět let. Nápad se ujal v 16 afrických zemích a rozdalo se jich několik desítek tisíc. Vynalézavost místních obyvatel také přišla na další způsoby, jak nádoby využívat – například jako bezpečné a vodotěsné zavazadlo, do kterého si v období dešťů mohou schovat oblečení a další osobní věci na cestách.

Dokud filtr filtruje

Novinku představili vloni i čtyři studenti Arizonské státní univerzity. Zabodovali v tamní grantové soutěži o nejlepší projekt pro rozvojové země s nádobou, která dopravuje vodu stejným způsobem – opět jde o plastový sud s madlem. Uvnitř je ale upraven tak, že se voda zároveň čistí, takže ho lze naplnit i špinavou vodou a přeměnit ji na vodu pitnou. Prototyp výrobku nazvaného Pure Roller pojme přes 110 litrů vody. To je zásoba pitné vody pro 20 lidí nebo závlahová voda pro typické vesnické políčko na čtyři dny. Otvor je vybaven sítkem, takže se už při plnění odstraní větší nečistoty. Při pohybu se pak aktivuje tableta, která vodu dezinfikuje od závadných bakterií. A posledním vylepšením je uhlíkový filtr, který odstraňuje těžké kovy. Nyní mají studenti v plánu vydat se se svým vynálezem do Jižní Afriky, začít ho představovat místním komunitám a domluvit s tamními firmami jeho lokální výrobu. Náklady odhadují na 50 dolarů za kus. Je ovšem otázka, jak se tato novinka ujme. Jak už bylo řečeno, čím složitější má šanci na dlouhodobější úspěch. Dezinfekční tableta nevydrží věčně, uhlíkový filtr se časem zanesou. I potom může Pure Roller fungovat pro dopravu vody – jako větší verze Hippo Rolleru. Jenom je nutné jeho uživatelům důkladně vysvětlit, že bez tablety a funkčního filtru nesmí spoléhat na jeho čistící účinky a nabírat do něj špinavou vodu, kterou pak budou chtít pít.

text:
EVA VLČKOVÁ
Autorka je redaktorka
Lidových novin.

foto:
Hippo Water
Roller Project

do praxe. Hlavním předpokladem je nejen nízká pořizovací cena, ale také jednoduchá nebo nejlépe nulová údržba. Mnohé nadějné projekty končí na tom, že se o nakoupené zařízení neměl po skončení oficiální spolupráce kdo starat. Nebo narazí na zvyklosti a postupy, které se v místních komunitách dědí po generaci a není radno je měnit. Účinkem se minula například sna-

Po dekádách pokusů řeka stále páchne

TÉMA
VODA PRO
VŠECHNY

T

STRANA

6

Mluvíme-li o znečištění vody v rozvojových zemích, nejčastěji jsou předmětem diskuse miliónová města. Jejich dopad na stav řek a vodních zdrojů bývá drastický.

Pozorujeme industriální znečištění i negativní dopady expandující dopravy. Chybí čističky odpadních vod a regulační mechanismy kontrolující dopady továren. Některé části měst zcela postrádají svoz odpadu. Také lidská sídla mají svůj podíl na kontaminaci vodních zdrojů, zejména chudá osídlení známá jako slumy.

Chudí lidé se uchylují k alternativě bydlení v nuzných chatrčích a postrádají prostředky pro důstojnější žití. I život ve slumu však musí splňovat dvě základní podmínky: přístup k vodě a infrastrukturu. Proto vidáme chudá osídlení v metropolitních oblastech právě podél řek a dalších vodních cest. Jejich obyvatelé riskují záplavy, jsou vystaveni malárii nebo tyfu. Jinou možnost však postrádají. Ve slumech, kromě skromných výjimek, neexistuje kanalizace a splašky, odpadní voda z vaření nebo praní končí v přilehlé řece. V období dešťů se situace navíc zhoršuje a epidemie cholery se v některých oblastech opakují.

Znečištění řek v rozvojových zemích představuje komplexní problém. Na jejich stavu se podílí i menší sídla na venkově, zavlazování a zemědělská produkce. V konečném důsledku jsou to právě chudí a zranitelní obyvatelé ve městech i na venkově, kteří jsou nejvíce postiženi nedostatkem pitné vody.

Kámen úrazu? Koordinace úřadů

Kdo někdy cestoval Indií, ví, že míru znečištění řady vodních děl a toků lze těžko přehlédnout. Přetrvávají regionální rozdíly, přesto růst indických velkoměst prohlubuje již existující „vodní“ problém. Odhady hovoří o tom, že polovina obyvatel miliardové Indie žije ve městech. Současná federální legislativa poskytuje rámec pro jednání na úrovni jednotlivých států i měst. Stát Tamil Nadu je považován za jeden z průkopníků, kde je vodnímu znečištění věnována pozornost. Když před rokem 2008 přišla Světová banka s možností spolupracovat na mnohostranném programu, kte-

lý řeší různé příčiny znečištění indických řek, byl právě stát Tamil Nadu zvolen pro pilotní program.

Řeka Kuvam představuje důležitou vodní tepnu Tamil Nadu především z hlediska hydroelektrického potenciálu a zemědělství. Řeka protéká hlavním městem státu – Čenajem (dříve Madrás). A právě tady lze vidět, že to, co bylo dříve řekou, je dnes spíše smradlavá stoka, která se v období dešťů vylévá z břehů a kontaminuje své okolí. V případě Kuvam platí, že se na jejím současném stavu podepsala řada faktorů, jejichž dopady byly po dekády spíše přehlíženy nebo řešeny odděleně. Ačkoli snahy o řešení zhoršujícího se stavu Kuvam začaly už v 60. letech, mnoho se nezměnilo. Naopak. V minulosti byl navíc stav řeky poznamenán skandály kolem úniků z chemické a textilní výroby v Čenaji. Kuvam byla ideální pro pilotní iniciativu financovanou Světovou bankou a centrální i tamilskou indickou vládou.

V roce 2008 v rámci nové indické vodní politiky vznikla v Čenaji společná kancelář Světové banky a vlády Tamil Nadu. Úkolem nové iniciativy bylo zmapování environmentálních rizik a příprava programu na řešení problému.

Záměrem bylo a je tento pilotní program vyzkoušet a později rozšířit z Tamil Nadu i do dalších indických států. Klíčovou součástí iniciativy je koordinace několika státních a městských úřadů podílejících se na správě řeky z hlediska osídlení, zdraví a ekonomického využití. Zde je právě kámen úrazu. Vyjednávání mezi jednotlivými úřady se protáhlo na dva roky a v roce 2010 nebyl stále jasný další postup. Světová banka i vláda v Dillí začaly být netrpělivé.

Zvelebit, pak přesunout

Jednu z brzd představovalo křížení s politikou řešící městskou chudobu. Slumy na řece Kuvam měly být v první řadě legalizované a následně mělo dojít ke zlepšení životních podmínek jejich obyvatel, poskytnutím

hygienických zařízení a dalších veřejných služeb. Jenže samotná existence slumů způsobuje znečištění řeky. Chudinská osídlení tedy měla být přesunuta jinam. Výsledkem první fáze byla nekonečná diskuse mezi

jednotlivými úřady. Dnes známe i výsledek fáze další: veškeré slumy podél toku Kuvam v Čenaji byly přesídleny, a to bez ohledu na investice, které byly v předchozích dekádách vloženy do jejich zvelebení. Většina těchto zdrojů v minulosti pocházela od Světové banky.

V „kauze Kuvam“ se ukázalo pravidlo, které platí nejen v Indii: mocnější vyhrává. Jednoduše řečeno nedostatek koordinace, politické vůle a boj o moc a zdroje odnesli opět chudí obyvatelé slumů. Stovky rodin byly přesídleny desítky kilometrů od původního místa, kde žila řada z nich po generace, do nekompletních bytoven na území nikoho na periférii města. Některí zůstali a pokusili se začít znovu i v prostředí s velmi omezenou možností obživy. Většina rodin se však vrátila zpět do města, aby našla domov ve slumech, které zatím nebyly přesídleny. Aby začarovaný kruh politiky, moci a městské chudoby mohl pokračovat.

text:
LENKA
SOBOTOVÁ

foto:
LENKA
SOBOTOVÁ

Ciudad de México – vyždímaná metropole

Největší město západní polokoule přečerpává vodu z podzemních zásob a kvůli tomu se každý rok propadne o několik centimetrů. Mexičané pracují na řešení.

Pozlacená bohyně vítězství na pomníku nezávislosti se na mexickou metropoli dívá ze stále větší výšky. Zatímco sloup, na kterém „Anděl“ stojí, je pevně zakotven, půda kolem se postupně propadá a monumentu je třeba dodělávat schody. Kdo se chce nyní poklonit u této hrobky národních hrdinů, musí jich vystoupat o 13 více než před 102 lety, kdy byl dnešní středobod mexických oslav i protestů odhalen.

Postupný pokles, jenž v případě „Anděla“ činí necelé tři metry, má za vinu žízeň obyvatel Ciudad de México, které je po Tokiu druhým nejpočetnějším městem planety. Aglomerace nabobtnala na 20 milionů osob a všechny potřebují pít, mýt se, prát a splachovat. „Vodu čerpáme z osmdesáti procent z podzemních vrtů, kterým nedáváme šanci na obnovu. Jako bychom jílovitou půdu pod sebou ždímalí. Důsledkem je, že se její objem zmenšuje a město klesá,“ vysvětluje Pedro Moctezuma Barragán, hydrolog z Autonomní metropolitní univerzity. Město se samozřejmě nepotápí všude stejným tempem, což vede k narušení vozovek, tratí metra a všech sítí pod povrchem.

text:
TOMÁŠ NÍDR

foto:
TOMÁŠ NÍDR

„Genocida proti přírodě“

Místo ždímaní podloží by bylo možné vodu přivést odjinud. Z jedné pětiny se to také děje – potrubí ji dopravuje nejvíce ze 127 kilometrů vzdálené řeky Cutzamala. Nese to sebou však spory se zemědělci poblíž tohoto toku, kterým se nelíbí, že na úkor města přichází o drahocennou tekutinu. „Největším problémem jsou náklady, protože kvůli značnému výškovému rozdílu 1 100 metrů se voda pumpuje nahoru pomocí naftových čerpadel. Zatím máme vlastní ropu, ale co až dojde?“ ptá se další specialista z univerzity Eugenio Gómez Reyes.

A navíc, když se akvadukt rozbije jako třeba v dubnu 2009, je najednou bez vody pět milionů lidí. Paradoxně město stojí na dně jezera. Vysoušet ho začali španělští dobyvatelé, kteří nerozuměli aztéckému způsobu zemědělství na umělých ostrůvcích. V této „genocidě proti přírodě“, jak říká citovaný vědec, pokračuje Mexiko dodnes. Z 45 řek, které napájely dávné jezero, neuvidíte ve Ciudad de México žádnou. Všechny jsou schovány do potrubí. Na jejich existenci upomíná jen jméno dané ulice, která bývalé řečiště překrývá.

Co s tím? CONAGUA – důležitý úřad při federálním ministerstvu životního prostředí – má na problémy Ciudad de México překvapivé řešení: z dehydratované metropole ještě více vody odvést.

Rozšiřující se podzemní tunel je mexickou pýchou. Tubusem, který by měl vyjít na 30 miliard korun, se podle plánů už za dva roky povalí kubíky vody ze Ciudad de México. Zní vám to jako kocourkovský pokus jak zachránit propadající se megapoli? Pro Ariela Florese Roblese z CONAGUA, který zodpovídá za výstavbu obrovské čističky u obce Atotonilco na konci tunelu, vůbec ne. „V období dešťů kanalizační systém nestíhá odvádět všechnu vodu a chudé části Ciudad de México kvůli tomu každoročně postihují záplavy. Teď už to nebude problém,“ říká. Podle jeho výkladu se v tomto zařízení se dešťovka smíchaná se splašky ošetří, zdejší rolníci ji použijí na nezávadné

zavlažování. Prosakováním se dostane do podzemních zdrojů vody pod hlavním městem a v průběhu let je naplní na předchozí úroveň.

Zákaz výroby limonád a piva?

Vědci se jen chytají za hlavu, jak jim tato idea připadá šílená. Celý projekt vidí zaprvé jako snahu současné administrativy ukázat se před voliči a zapsat se do dějin nějakým velkolepým dílem. A zadruhé jako příležitost pro velké firmy napakovat se u státu na obří zakázce. Není náhoda, že hlavní tíhu prací nese stavební firma ze stáje nejbohatšího člověka státu i planety Carlose Slima, který na přátelství s politiky vybudoval svoje impérium. Univerzitní experti navrhuji jiné metody, které nevypadají tak monumentálně a hůře si na nich lze zvyšovat popularitu. „Po holých svazích sklouzne déšť hned do hlavního města. Když je zalesníme, budou fungovat jako savá houba,“ předkládá výše citovaný Moctezuma Barragán, jak se vypořádat s pravidelnými záplavami. „Právě v deštích je naše bohatství, neměli bychom se této vody zbavovat. Musíme podpořit její využití každou domácností,“ říká jeho kolega Gómez Reyes. Vláda či radnice by podle něj měly podpořit pořízení rezervoárů na střechy. Takové mají ve čtvrtích, které dosud nejsou připojeny na síť a tekutinu dostávají na přiděl z cistern, na každém domě. Potřeba by bylo rovněž motivovat ekologií nezašazené obyvatele metropole k nižší spotřebě třeba výrazným zdražením vody odebrané nad potřebných 120 litrů denně na osobu nebo dokonce zastavením dodávek, které by pokračovaly toto množství.

Gómez Reyes doporučuje, aby instituce a podniky předělaly systém toalet, protože se „zbytečně“ splachuje po každém použití WC. Pak vytahuje další opatření: „V hlavním městě musíme zakázat výrobu limonád a piva. I produkci balených nápojů pro distribuci po vlasti se zbavujeme naší vody,“ navrhuje. Z toho je jasné, že problém Ciudad de México není v jejím nedostatku, ale ve špatné distribuci.

Chytré technologie i čerpání vody z Palestiny

DISKUSE

D

STRANA

8

Voda je strategická surovina. Málokde to platí víc než v Izraeli. Více než polovinu jeho území zabírá poušť, a přesto se odsud vyváží třeba pomeranče.

Izraelská ekonomika je všeobecně orientovaná na zemědělství. To dokázali v téhle vyprahlé zemi dotáhnout téměř k dokonalosti. Kromě vývoje odolnějších variant plodin, které se lépe přizpůsobí místním podmínkám, je Izrael světovou jedničkou ve vývoji takzvané kapkové závlahy. Tímto systémem je voda rozváděna přímo ke kořenům každé rostliny, kde se ihned vsakuje bez zbytečného vypařování. Izraelské zemědělství dokázalo díky technickým vymoženostem snížit svoji spotřebu vody na minimum.

Dnes může Izrael pěstovat olivy, vinnou révu nebo papriky uprostřed holé pouště. Tento způsob zemědělství je velkým příslibem do budoucna pro mnohé rozvojové země. Například Izraelská firma Netafim má speciální program pro malé pěstitele například v Africe. V rámci toho si mohou farmáři zakoupit základní zavlažovací vybavení za relativně dostupnou cenu a s jeho pomocí mohou výrazně zvýšit svoje výnosy. Vedle technologie pomáhá této blízkovýchodní velmoci i propracovaná recyklace vody. Největší místní vodárenská společnost Mekorot tvrdí, že až 70 % odpadní vody se využívá například na zavlažování.

Diskuze o spotřebě vody pro zemědělství se tak odsouvá až na druhou kolej. Hlavním problémem se stává spotřeba domácností. Populace v Izraeli roste ohromující rychlostí. V některých nábožensky založených komunitách není v rodině výjimkou pět a více dětí. A víc lidí potřebuje víc čisté vody.

Aby Izrael pokryl rostoucí poptávku po vodě, plánuje stavbu několika stanic na odsolování mořské vody na pobřeží Středozemního moře. Některé vládní plány dokonce počítají s postupným rozšířením využití odsolované mořské vody tak, aby za několika desítek let pokrývala až 80 % národní spotřeby. Odsolování je nicméně extrémně náročné a ekologicky problematické. Vypadá to ale, že právě touto cestou se stát v budoucnu vydá.

Množství vody jako při krizi

Kde ale Izrael bere v současnosti vodu? Má několik hlavních vodních zdrojů a ty sdílí s Palestinou a Jordánskem. Smlouvy o jejich rozdělení jsou předmětem dohod, které Izrael uzavřel se svými sousedy. Rozdělení vodních zdrojů mezi Palestinou a Izraelem bylo stanovené před rokem 1967 na základě poměrné spotřeby tehdejšího izraelského a palestinského zemědělství. Už tehdy ale bylo to izraelské mnohem rozvinutější než palestinské. Jeho nároky na vodu byly tím pádem vyšší. Tato dohoda tedy garantuje palestinským pěstitelům horší podmínky a rozvoj zemědělství je tak víceméně znemožněn. Navíc izraelské blokády na palestinském území brání rovnoměrnému rozdělení vody mezi obyvatelstvo. Podle místní lidskoprávní neziskové organizace B'tselem, zabývající se problémy v Palestině, například ve vesnici A-Nuweima je proto denní spotřeba vody na obyvatele pouze 24 litrů na hlavu. To je množství srovnatelné s oblastmi postiženými přírodní katastrofou, kde je potřeba humanitární pomoc.

Průměrná spotřeba vody v Palestině byla v roce 2008 pouze 73 litrů na hlavu, což je téměř o 30 litrů méně než minimální hranice stanovená Mezinárodní zdravotnickou organizací. Pro srovnání průměrná spotřeba v izraelských městech je přibližně 240 litrů na hlavu.

Stíny technologického pokroku

Mezi lety 1968 a 1970 zabral Izrael významné množství palestinského území a vznikly tak takzvané osady. Takto vzniklé osady jsou však podle mezinárodního práva nelegální. I přes to však Izrael staví další. Nejnověji bylo rozhodnuto o stavbě 4 500 domů v zóně východně od Jeruzaléma. V důsledku mají tyto kroky vést k rozdělení Palestiny na dvě části s omezenou možností spojení. V reakci na to dokonce uvažovala Velká Británie a Francie o stažení svých diplomatů z Izraele.

Hlavní okupovaná teritoria jsou sever Mrtvého moře a údolí Jordá-

nu. I přes to, že jsou tyto oblasti nejbohatší na vodu, tu má velká část Palestinců velmi omezený přístup k vodním zdrojům. Důvodem je zejména nadměrné čerpání spodních vod pro nelegální izraelské osady na tomto území. Zatímco v těchto

osadách se pěstuje ovoce a zelenina také na vývoz, palestinské komunity jsou kvůli nedostatku vody nuceny nahrazovat tradiční zemědělství nenáročnými a ekonomicky nevýnosnými plodinami. Zemědělství je přitom jediným zdrojem financí palestinského státu.

Kromě toho dochází na palestinském území k mnoha intervencím izraelské armády. Za všechny můžeme jmenovat zničení několika cisteren na vodu v únoru roku 2012. Ty patřily místním palestinským komunitám. Paradoxně partnerská organizace společnosti Člověk v tísni Polska Akcja Humanitarna právě dokončila jejich renovaci za peníze poskytnuté polskou vládou. Vedle toho Izrael reguluje stavbu studní a dalších vodních projektů na palestinském území.

A takové kontroverzní kroky vrhají stín na chytrá technologická řešení pro zavlažování i recyklaci vody, se kterými přichází izraelští odborníci.

text:

ADAM ŠTOVÍČEK

Autor studoval
Desert studies
na Ben Gurion
University v Izraeli.

foto:

MARK ČEJKA

Co pro vás znamená... problém s vodou?

Veronika Jelínková

programová manažerka
pro Afriku a Blízký
východ, Charita ČR

Karla Wursterová

výkonná ředitelka
Mezinárodního
visegrádského fondu

Roman Váňa

poslanec PSP ČR a člen
Výboru pro obranu

Zatímco v evropském měřítku řešíme především znečištění vodních zdrojů, v mnoha rozvojových zemích je problémem zejména jejich nedostatek, případně intenzita a objem. Pokud by lidé v rozvojovém světě dokázali s vodou hospodařit efektivně a měli na to prostředky, voda by mohla být dostupná prakticky po celý rok. Většinou se však setkáváme s tím, že berou za vděk i vodou kalnou až špinavou, zejména pak v období sucha. Hlavně že nějakou mají pro sebe a pro dobytek. Na druhou stranu netrpělivě očekávané období dešťů dokáže přinést nejenom závlahu pro plodiny, ale umí způsobit i nebyvalé škody na úrodě. Sklizeň se může zkazit díky nadbytku vody. Intenzivní a zároveň krátkodobější a rychleji se opakující intervaly mezi obdobími dešťů můžou zapříčinit nízkou sklizeň – zemědělci nestihnou sklídit a už znovu zasít. V rámci projektů Charity ČR řešíme tyto problémy a pro svou práci potřebujeme častý kontakt se zemědělci. Jenže v období dešťů je mnoho lokalit nedostupných a není možné se k nim dostat. Díky vysoce degradované půdě dochází k častějším sesuvům, které také ohrožují jednotlivé vesnice. Naopak v období sucha čelíme tomu, že nová výsadba nemá přímý přístup k zavlažování. Zajištění a ochrana vodních zdrojů by měly být dlouhodobou prioritou u nás v České republice i v rozvojových zemích. Je vždy nutné přihlížet k možnostem v konkrétní lokalitě a ke kapacitě místních obyvatel. Hlavním úkolem, před kterým stojíme, je naučit místní lidi efektivně a samostatně spravovat přírodní zdroje, tedy i umět hospodařit s vodou.

Voda je nevyhnutným předpokladem pro život a popřímo je primárním zdrojem obživy lidstva. Žiaľ, vo väčšine rozvojových krajín sa obyvateľstvo stretáva s jej nedostatkom.

Ďalším problémom je absencia funkčných kanalizačných systémov a nezávadnej vody, ktoré často spôsobujú ochorenia, dokonca epidémie s ďaloksiahlými dôsledkami vrátane straty na ľudských životoch. Príkladom, že nedostatok bezpečnej a pitnej vody môže mať dôsledky podobné živelné pohrome, bolo vypuknutie cholery po zemetrasení na Haiti.

Nedostatok vody môže byť dokonca potencionálnou príčinou bezpečnostných konfliktov. Príkladom je občianska vojna v Južnom Sudáne. S cieľom odvrátiť tieto existujúce a potencionálne hrozby musia byť znevýhodnené skupiny v rozvojových krajinách uistené, že majú prístup k zdrojom potrebným k životu.

Rozvojová spolupráca donorských krajín, či už štátnych inštitúcií, mimovládneho sektora, ako aj akademickej obce, ale aj súkromnej sféry má v tomto smere nezastupiteľné miesto. Voda bezpochyby musí patriť medzi hlavné priority medzinárodnej donorskej spolupráce – a to v širšom kontexte, s prepojením na ochranu zdravia, verejného vzdelávanie, rozvoja a rastu spoločnosti, ako aj ochranu životného prostredia.

Už vás dnes napadlo, zda dodrżujete pitný režim? Možná si nejste jisti, jestli lékaři doporučují 1,5 litru, nebo snad 2,5 litru denně. Nebo jen máte žízeň? Tak si skočte k nejbližší kaluži a napijte se. Anebo pošlete děti s kanystrm pro vodu. Do večera je ještě času dost, snad nějakou seženou. Ne, nezbáznil jsem se, jen jsem popsal každodenní africkou realitu. K pitné vodě nemá přístup zhruba polovina z 85 milionů obyvatel Etiopie. Za dobrý standard se považuje vzdálenost vodního zdroje do 1,5 km. Pro mnohé se však jedná o řádově větší vzdálenost. Využívají se jezera, kaluže i jiné povrchové zdroje. Dostupnost vody závisí na srážkách a většinou není zdravotně nezávadná. Asi 75 tisíc dětí zemře ročně v Etiopii na průjem... Ženy i děti tráví celé dny putováním za vodou. Nanosit alespoň minimální potřebné množství vody pro celou rodinu je jejich úkol. Čas na školu či prostě jen na „dětství“ nezbývá. Pomoc je ale možná. Možností je jednoduchá osvěta o rizicích závadné vody – nestačí odstranit hrubé nečistoty přecezením přes látku. Nebo stavba „waterpointů“, tedy míst, kde je možné vodu získat. Kopání studny je tu vlastními silami nemožné, voda se nachází v hloubce desítek až stovek metrů. Takže bez pomoci nemá problém řešení. Česká rozvojová pomoc v této oblasti významně zvyšuje kvalitu života, mění celé komunity. S relativně nízkými náklady můžeme pomoci lidem nejen přežít, ale i žít lépe, chodit do školy, rozvíjet zemi. Česká republika pomáhá. Člověk v tísní na místě odvádí dobrou práci, jak jsem měl možnost na vlastní oči vidět.

ZAJÍMAJÍ VÁS TÉMATA Z ROZVOJOVÉHO SVĚTA? SLEDUJTE PORTÁL www.ROZVOJOVKA.cz A FACEBOOKOVÝ PROFIL ROZVOJOVKA-ČLOVĚK V TÍSNĚ. NAJDETE ZDE ZAJÍMAVOSTI I AKTUALITY. MŮŽETE SE TAKÉ ZAPOJIT DO DISKUSE A VYJÁDŘIT SVOJE NÁZORY. POKUD CHCETE PRAVIDELNĚ DOSTÁVAT ČASOPIS ROZVOJOVKA POŠTOU, NAPIŠTE SI O NĚJ NA MICHALA.HOZAKOVA@CLOVEKVTISNI.CZ.

Google zmapoval gulagy v KLDR

Gulagů je v Severní Koreji velké množství a podle lidskoprávních organizací v nich může žít až 200 tisíc lidí. KLDR jejich existenci neustále popírá. Lokaci některých z nich ale potvrdily i nové mapy, které zveřejnila společnost Google. Jak se jim podařilo sesbírat nějaká data, když země je absolutně nepřístupná? Více než tři roky vše dávali dohromady dobrovolníci z řad veřejnosti pomocí programu, který se nazývá Map Maker. Ten funguje na podobném

principu jako internetová encyklopedie Wikipedie, kdy informace dodávají jednotliví uživatelé, navzájem se třeba i upravují, a tak se dopracují k určitému výsledku. Podobným způsobem vznikaly i mapy Afghánistánu, Iráku či Barmy – zemí, kde bylo rovněž těžké sesbírat nějaké relevantní informace. Jedním z dobrovolníků byl i Jihokorejce Hwang Min-u. „Říkal jsem si, že když doplním informace o Severní Koreji, může se to hodit v případě nějaké výjimečné událos-

ti nebo tragédie, Google bude moci poskytnout mapy humanitárním organizacím,“ citoval Hwanga list The Wall Street Journal. Veškeré informace získal z webových stránek provozovaných jihokorejskou vládou. Jeho kolegové pak sbírali data například ze satelitních snímků, ale i z vyprávění lidí, kterým se podařilo před krutým režimem uprchnout. Samotní Severokorejci se k mapám nedostanou, internet má v zemi jen pár vyvolených.

Zdroj: Tereza Šupová, Lidové noviny, 30. 1. 2013

Fanoušci Coldplay pomohou ve filmu upozornit na zábory půdy

Charitativní organizace OXFAM v rámci své kampaně GROW vyzvala fanoušky britské hudební skupiny Coldplay, aby pomohli upozornit na bezpráví, ke kterému dochází při záborech půdy. Tzv. landgrabbing označuje velkoplošné zábory půdy národními i mezinárodními subjek-

ty, kterou využívali místní. Její obyvatelé jsou přesunuti jinam. Často ztrácí svou původní obživu a tradiční vazby. Dochází přitom k porušování lidských práv. Fanoušci mají za úkol pořídit videa či fotografie situací, kdy přemístí určitý předmět ze své domácnosti na místo, kam jedno-

značně nepatří a tam daný předmět užívají. Režisér Mat Whitecross tím chce ilustrovat utrpení lidí, kteří ztratili půdu, na níž žili. Zábory postihují hlavně subsaharskou Afriku (Súdán, Etiopie, Madagaskar...) a Asii (Kambodža, Laos, Filipíny...).

Zdroj: www.oxfam.org

Byznys pro společnost

HEINEKEN CHCE ŠETŘIT VODOU

Společnost Heineken plánuje dlouhodobé investice do životního prostředí, komunit, lidí a partnerství. „Problém tkví v tom, že vody je stále méně. Poptávka po pitné vodě se za posledních 50 let zdvojnásobila, nedostatkem vody trpí 4 z 10 lidí naší planety a do roku 2030 by se poptávka po vodě měla zvýšit o dalších 40 %,“ říká Etienne Strijp, generální ředitel Heineken ČR. Firma chce chránit vodní zdroje i navracet vodu zpět do lokálního vodního cyklu. Hlavním cílem je snížit spotřebu vody na litr vyrobeného piva pod 3 litry do roku 2020 (průměr v 2008 byl 5,1). Byly vydefinovány prioritní lokality. Jde např. o Alžírsko, Egypt, Tunisko, Jižní Afriku či Mexiko. V nejvíce rizikových oblastech Afriky a Blízkého východu má Heineken v současnosti 31 výrobních závodů. V současnosti probíhá výstavba 3 zařízení na čištění odpadních vod v DR Kongo a v Nigérii, výstavba dalších 5 obdobných zařízení by měla být zrealizována do roku 2015.

Zdroj: CSR fórum

OPRAVOU VRTU KE ZDRAVÍ

Brněnská firma Servistek, která podniká v oboru tlumicích, antivibračních a izolačních systémů, už osm let spolupracuje se společností Člověk v tísni. Někdy i dvakrát ročně přispívá na konta humanitárních sbírek či obecně podporuje neziskovou organizaci. Loni přispěla hned na dva rozvojové projekty. Člověk v tísni díky finanční pomoci firmy opravil vrt v etiopské Alabě. V této oblasti se voda skrývá až 300 metrů pod povrchem. Dříve ženy a děti musely chodit dlouhé hodiny pro vodu jinam. Ztrácely tak energii i čas. Dnes může 6000 místních žen dát svým dětem napít nezávaďné vody. Farmáři mohou ze zvláštních koryt napojit svůj dobytek, často jejich jediný zdroj obživy. Člověk v tísni pomáhá zlepšovat přístup k pitné vodě také v Angole, Afghánistánu nebo Kambodži. Podle statistik 800 milionů obyvatel planety k ní nemá přístup. Ročně zemřou 2,2 miliony lidí na průjemová onemocnění způsobená špinavou vodou.

Zdroj: Člověk v tísni

DESTILACE VODNÍ PÁRY

Společnost Coca-Cola od roku 2005 vytvořila více než 320 projektů v 86 zemích světa na řešení problémů s vodou v místních komunitách. Spolupracuje mimo jiné s mezinárodními nevládními organizacemi, jako je CARE nebo UNDP. Ve spolupráci s United States Agency for International Development realizovala programy ve 23 zemích v Africe, Latinské Americe, Asii a na Blízkém východě za 29,7 milionů USD. V roce 2012 odstartovala dlouhodobý program, díky kterému se do komunit dostanou systémy na čištění vody. Takzvaná slingshot technologie využívá princip destilace vodní páry. Voda ze znečištěných vodních zdrojů je odpařována a již čistá voda je následně kondenzována a uchovávána pro další využití. Tento systém umožňuje vyčistit zhruba 300 000 litrů vody ročně a je tak každodenním zdrojem pitné vody pro 300 lidí. V roce 2013 se společnost chce zaměřit především na zajištění dostatku pitné vody do škol v ohrožených komunitách.

Zdroj: CSR fórum

870 MILIONŮ LIDÍ TRPÍ HLADEM

WWW.FOODRIGHTNOW.CZ

VÍTE, ŽE...

...JE NA SVĚTĚ DOST JÍDLA PRO VŠECHNY?

...VĚTŠINA LIDÍ, KTEŘÍ TRPÍ HLADEM,
PRACUJE V ZEMĚDĚLSTVÍ?

SLEDUJTE NOVOU KAMPAŇ INFORMAČNÍ
SEKCE ROZVOJOVKA SPOLEČNOSTI
ČLOVĚK V TÍSNI:

Ilustrační foto: Jarmila Štuková

Kampaň Food Right Now – Postavme se hladu! je podpořena z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR a z fondů Evropské unie.